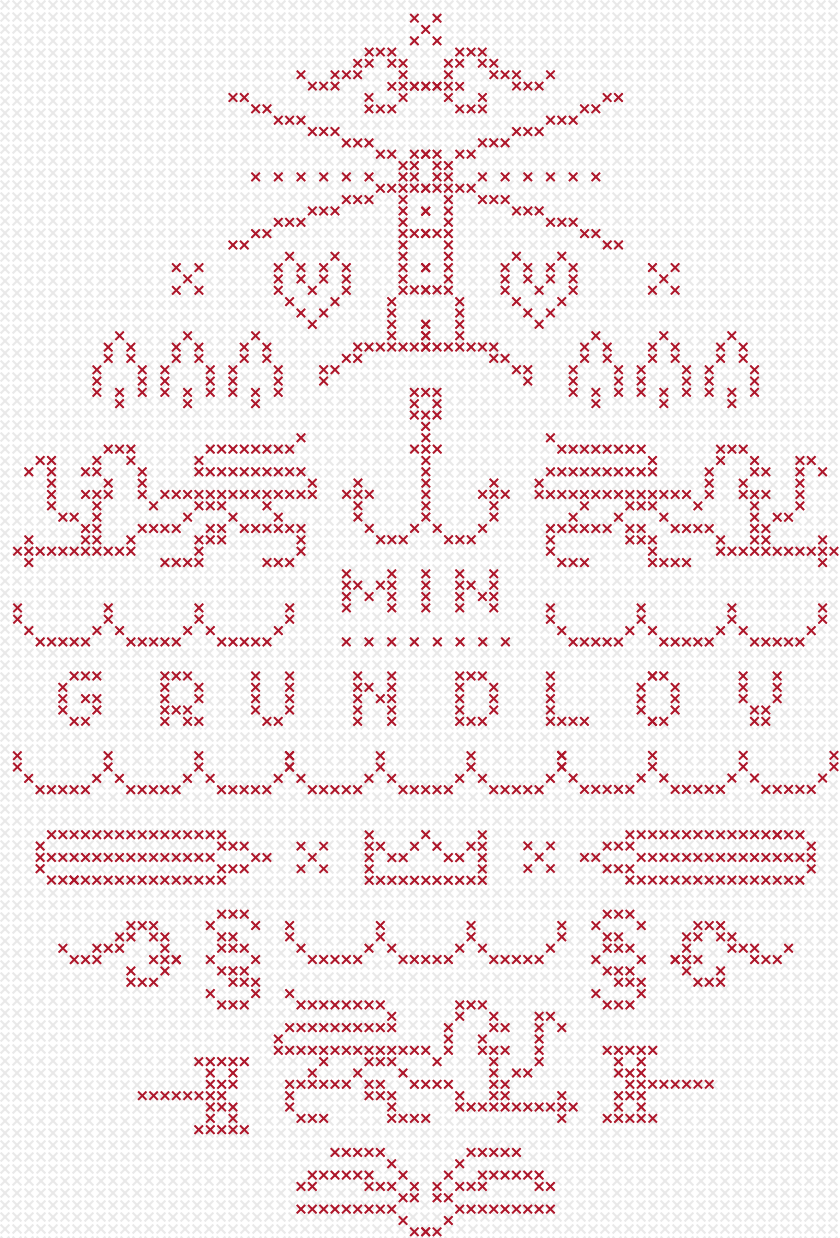

INTRODUKTION Grundloven er fundamentet for det danske demokrati. I grundloven kan du læse om magtens fordeling i samfundet. Om Folketinget som den demokratisk valgte forsamling, der vedtager love, der gælder for os alle. Om regeringen, der skal sikre, at lovene bliver overholdt af os borgere og af de myndigheder, der skal sørge for, at vi f.eks. har gode skoler, sygehuse og biblioteker. Om domstolene, der er uafhængige af regering og Folketing, fordi de skal dømme i konflikter mellem borgerne indbyrdes og mellem myndigheder og borgere.

Grundloven handler også om de frihedsrettigheder, du har som borger.

Den ene slags frihedsrettigheder er ytringsfriheden, retten til at forsamles og demonstrere for dine synspunkter og til at oprette og/eller være medlem af foreninger.

Ifølge grundloven har du også ret til at være medlem af et politisk parti og være politisk aktiv – også selv om dine synspunkter går imod regeringens eller flertallets. Disse rettigheder skal sikre, at demokratiet kan fungere. Grundlovens regler om folkeafstemninger og valg til Folketinget ville f.eks. ikke være meget værd, hvis vi ikke havde ret til at diskutere politiske spørgsmål og sige vores mening.

Den anden slags frihedsrettigheder er reglerne om den personlige frihed og om ejendomsretten og boligens ukrænkelighed. Disse regler skal først og fremmest beskytte borgerne mod overgreb fra statsmagten. Hvis du bliver anholdt af politiet, har du f.eks. krav på, at en dommer tager stilling til din sag inden 24 timer. Hvis myndighederne vil undersøge din bolig, dine private papirer eller din pc, skal de som hovedregel have en dommers tilladelse først. Og hvis myndighederne vil tage dit hus for at rive det ned, fordi der skal bygges en motorvej hen over din grund, ja, så skal du have en erstatning, der svarer til husets og grundens værdi.

Grundloven sætter på denne måde grænser for, hvordan staten kan blande sig i vores privatliv.

Grundloven skal sikre stabile rammer om det politiske liv og de politiske kampe om magten. Og grundloven skal sikre, at borgernes rettigheder ikke krænkes.

Da grundlovens regler er fundamentet for vort demokrati, er den mere vanskelig at ændre end andre love. Den danske grundlov er kun blevet ændret få gange, siden den blev vedtaget for mere end 160 år siden. Og sproget i mange af paragrafferne er ikke blevet moderniseret siden. Derfor er der i denne publikation nogle forklarende kommentarer til reglerne – forklaringerne finder du under de enkelte paragraffer.

Kapitler

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

Regeringsformen 08–13

Kongehuset 14–19

Regeringen 20–31

Valg til Folketinget 32–39

Folketingets arbejde 40–57

Domstolene 58–65

Folkekirken 66–71

Borgernes rettigheder 72–85

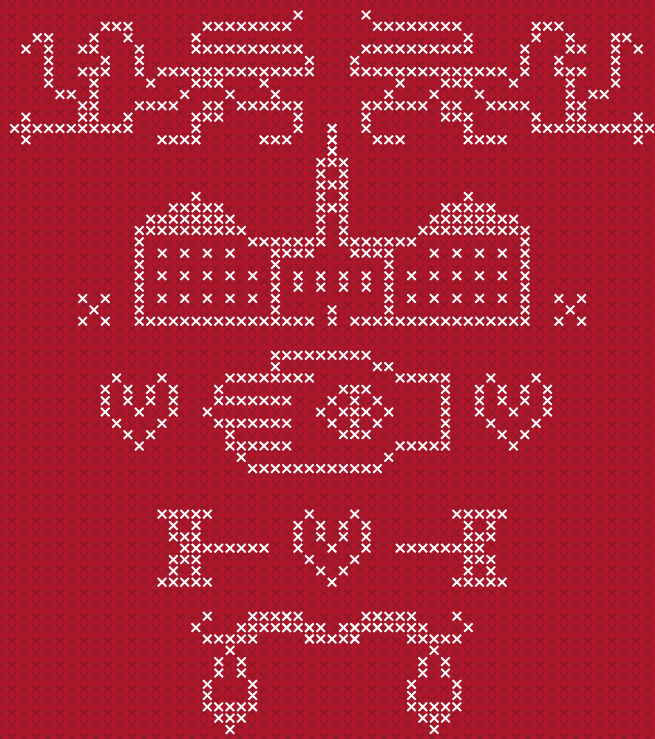
Færøerne, Grønland og Island 86–89

Ændring af grundloven 90–93

Grundlovens ikrafttræden 94–97

Register til grundloven 98–107

Hvis du vil vide mere 108–111

KAPITEL 1 handler især om magtens tredeling – fundamentet for vort demokrati. Magten i Danmark er delt i den lovgivende (Folketinget), den udøvende (regeringen) og den dømmende magt (domstolene). Det har man gjort for at undgå at samle magten ét sted, da det ville kunne føre til magtmisbrug.

§1

Denne grundlov gælder for alle dele af Danmarks Rige.

KOMMENTAR– Grundloven gælder for Danmark, Færøerne og Grønland. Der er ved lov gennemført en særlig hjemmestyreordning for Færøerne og en særlig selvstyreordning for Grønland. Disse ordninger giver færingerne og grønlænderne et vidtgående selvstyre.

§2

Regeringsformen er indskrænket-monarkisk. Kongemagten nedarves til mænd og kvinder efter de i tronfølge-loven af 27. marts 1953 fastsatte regler.

KOMMENTAR– Danmark regeres af en monark, det vil sige en konge eller en dronning. I øjeblikket er monarken dronning Margrethe den Anden. Hun overtog tronen i 1972, da hendes far, kong Frederik den Niende, døde. Selv om dronningen er regent, har hun ikke nogen selvstændig magt. Landet styres af en regering, som Folketinget har accepteret. Både mænd og kvinder kan arve kongemagten. Tronfølge-loven beskriver reglerne for, hvem der kan arve titlen, når kongen eller dronningen dør eller går af. Loven er fra den 27. marts 1953. Da fik kvinder arveret til tronen.

Tronfølge-loven fra 1953 har samme status som grundloven, fordi den direkte er nævnt i grundlovens § 2. Den kan derfor kun ændres gennem samme omfattende procedure som ved en grundlovsændring.

Folketinget vedtog den 2. juni 2006 en ændring af tronfølge-loven, hvorefter

det altid vil være den førstefødte – uanset køn – som arver tronen. Som grundloven foreskriver, genfremsatte regeringen det uændrede lovforslag, efter at nyvalg havde fundet sted i 2007. Dette lovforslag blev vedtaget af Folketinget den 24. februar 2009, hvorefter det skulle sendes til en bindende folkeafstemning. Ved folkeafstemningen, der fandt sted den 7. juni 2009, blev ændringen vedtaget, da et flertal, der udgjorde mindst 40 pct. af alle stemmeberettigede, stemte for ændringen.

§3

Den lovgivende magt er hos kongen og Folketinget i forening. Den udøvende magt er hos kongen. Den dømmende magt er hos domstolene.

KOMMENTAR– Bestemmelsen handler om magtens tredeling i den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt. Magten er delt mellem forskellige myndigheder (Folketing, regering og domstole) for at undgå, at al magt samles hos én myndighed. Det ville kunne føre til magtmisbrug.

Ifølge grundloven har dronningen og Folketinget i fællesskab magten til at lovgive. Men helt sådan er det ikke i virkeligheden. I praksis er det nemlig regeringen og Folketinget, som bestemmer, hvordan lovene skal se ud. Dronningen skriver dem bare under. Dronningen skal føre lovene ud i livet – hun har den udøvende magt. I dag betyder det blot, at hun rent formelt udnævner ministre i en regering. Derefter er det i praksis ministre og deres ministerier, der

sørger for, at lovene bliver overholdt.

Dronningen har ingen indflydelse på, hvem der skal være ministre. Det bestemmer statsministeren. Hun har heller ingen indflydelse på, hvilke partier der skal danne regering. Det handler §§ 12-15 bl.a. om.

Domstolene har magten til at dømme. De afgør, om folk har overtrådt landets love og skal straffes. Og de tager stilling i sager, hvor borgere har indbyrdes konflikter. Domstolene afgør også, om ministerier og kommuner har overtrådt lovene, og om lovene overholder grundloven.

I 1999 fastslog Højesteret, at den såkaldte Tvindlov var i strid med grundlovens § 3. Tvindlovens bestemmelse om, at en række Tvindskoler ikke længere skulle have penge fra det offentlige, var derfor ugyldig.

at støtte andre trossamfund, men staten har ikke pligt til at gøre det.

§ 4

Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten.

KOMMENTAR— Den danske folkekirke er kristen. Folkekirken er evangelisk-luthersk. Det vil sige, at den bygger på Bibelen og de forskellige kirkelige bekendelsesskrifter samt den tyske teolog Martin Luthers lære, som dannede grundlag for den danske reformation i 1536. Dermed hører folkekirken til de protestantiske kirker. Indtil den første grundlov blev vedtaget i 1849, var folkekirken en statskirke under den enevældige konge. Nu skal staten understøtte folkekirken, bl.a. økonomisk. Staten kan også vælge

Den lovgivende magt er hos kongen og Folketinget i forening. Den udøvende magt er hos kongen. Den dømmende magt er hos domstolene.

afstemning i Folketinget. Det er meget sjældent, at Folketinget holder møder for lukkede døre. Sidste gang det skete var i 1924. Dengang var der en strid om Østgrønland mellem Norge og Danmark. Og Folketinget valgte at indlede andenbehandlingen for lukkede døre.

Folketingets debatter og en række åbne møder vises direkte på Folketingets tv-kanal og på Folketingets hjemmeside. Alle referater af forhandlingerne i Folketingssalen, forslag, udvalgsbetænkninger m.v. skal offentliggøres på en af Folketingets hjemmesider. Man kan se den officielle udgave af dokumenterne på ft.dk. Dokumenterne findes også på folketingstidende.dk.

§50

Folketinget kan kun tage beslutning, når over halvdelen af medlemmerne er til stede og deltager i afstemningen.

KOMMENTAR - Der skal være mindst 90 folketingsmedlemmer til stede, før Folketinget kan stemme om lovforslag og andre beslutninger. De har tre muligheder: De kan stemme for, imod eller hverken for eller imod.

§51

Folketinget kan nedsætte kommissioner af sine medlemmer til at undersøge alment vigtige sager. Kommissionerne er berettigede til at fordr skriftlige eller mundtlige oplysninger såvel af private borgere som af offentlige myndigheder.

KOMMENTAR - Folketinget kan nedsætte en såkaldt parlamentarisk kommission til

at undersøge en vigtig sag. Den består af folketingsmedlemmer. Muligheden bruges ikke så tit. Siden 1849 har der kun været nedsat en parlamentarisk kommission fem gange. De tre første kommissioner skulle opklare forskellige spørgsmål om lovgivning. De to sidste skulle efterforske, om der var grundlag for at rejse sag mod forskellige ministre.

Den seneste parlamentariske kommission blev nedsat i juni 1945 efter afslutningen af den tyske besættelse af Danmark. Kommissionen skulle undersøge forholdene under besættelsen. På den baggrund skulle Folketinget så vurdere, om man burde gøre et ansvar gældende over for nogle af ministrene.

Der har ikke været nedsat en parlamentarisk kommission, efter at grundloven blev lavet om i 1953. I stedet har regering og Folketing ofte sat en dommer til at undersøge såkaldte skandalesager.

§52

Folketingets valg af medlemmer til kommissioner og hverv sker efter forholdstal.

KOMMENTAR - Valg til kommissioner og udvalg sker efter forholdstal. Det vil sige, at pladserne i de forskellige udvalg fordeles efter partiernes størrelse.

Folketingets udvalg har hver 29 medlemmer. Udvalget for Forretningsordenen har dog 21 medlemmer, og Udvalget til Valgs Prøvelse, Finansudvalget og Indfødsretsudvalget har 17 medlemmer.

Et lille parti kan sikre sig lidt mere indflydelse ved at gå i valgforbund med andre, større partier. I så fald er det nemlig valgforbundet, der fordeler

KOMMENTAR - Stk. 1. Det er både regeringen og Folketinget, som kan beslutte, om der skal rejses sag mod en minister ved Rigsretten.

Stk. 2. Man kan også rejse sag ved Rigsretten mod andre mennesker, hvis regeringen og Folketinget mener, at forbrydelsen er særlig farlig for staten. Men denne bestemmelse har aldrig været brugt.

§61

Den dømmende magts udøvelse kan kun ordnes ved lov. Særdomstole med dømmende myndighed kan ikke nedsættes.

KOMMENTAR - Det kræver en lov at regulere domstolenes forhold. Reglerne findes i retsplejeloven, der har mere end 1.000 paragraffer. Man må under ingen omstændigheder nedsætte en særdomstol med magt til at dømme. En særdomstol er en domstol, der nedsættes til at behandle én bestemt sag. Domstolen skal altså behandle en sag, der er kendt, før dommeren er udpeget. Det er et problem, fordi regeringen kan have en interesse i at vælge en dommer, der har en bestemt holdning til sagen. Derfor siger grundloven, at en særdomstol ikke kan dømme. Den kan kun undersøge en sag.

§62

Retsplejen skal stedse holdes adskilt fra forvaltningen. Regler herom fastsættes ved lov.

KOMMENTAR - Denne paragraf slår fast, at domstolene skal være uafhængige af regeringen og forvaltningen. Den

hænger tæt sammen med grundlovens § 3, der handler om magtens tredeling.

Domstolene hører til under Justitsministeriet, men i 1998 indførte man en lov om en særlig styrelse af domstolene. Loven kaldes lov om Domstolsstyrelsen. Styrelsen har sit eget budget, og forvaltningen sker uafhængigt af Justitsministeriet.

Man kan godt læse § 62, som om de samme mennesker ikke må arbejde for forvaltningen og domstolene.

Men sådan bliver paragraffen ikke fortolket. Mange dommere har f.eks. ekstraarbejde som formænd for forskellige offentlige klagenævne, der behandler borgernes klager over det offentliges afgørelser.

§63

Stk. 1. Domstolene er berettigede til at påkende ethvert spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser. Den, der vil rejse sådant spørgsmål, kan dog ikke ved at bringe sagen for domstolene unddrage sig fra foreløbig at efterkomme øvrighedens befaling.

Stk. 2. Påkendelse af spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser kan ved lov henlægges til en eller flere forvaltningsdomstole, hvis afgørelser dog skal prøves ved rigets øverste domstol. De nærmere regler herom fastsættes ved lov.

KOMMENTAR - Stk. 1. Begrebet øvrighedsmyndighed betyder den udøvende magt. Det er ministerier, kommuner, særlige nævne m.m.. Hvis man som borger mener, at f.eks. staten eller

kommunen har gjort noget forkert, kan man rejse sagen ved en domstol. Mens sagen føres, er man dog nødt til at rette sig efter det, staten eller kommunen har bestemt. Retssagen har ingen opsættende virkning. Denne bestemmelse stammer helt tilbage fra den første grundlov i 1849. Dengang var det vigtigt at slå fast, at man kunne føre sag mod forvaltningen uden kongens tilladelse. Under enevælden kunne man nemlig ikke lægge sag an mod forvaltningen (som i virkeligheden var kongen) uden først at have kongens tilladelse.

Stk. 2. Folketinget kan oprette særlige forvaltningsdomstole til at tage sig af sager mod forvaltningen. Det kunne f.eks. være aktuelt, hvis politikerne ville sikre, at dommerne fik en særlig ekspertviden inden for forvaltningsspørgsmål. **Men afgørelser fra en forvaltningsdomstol skal altid kunne indbringes for Højesteret. Bestemmelsen blev sat ind ved den seneste grundlovsændring i 1953.** Men der har endnu ikke været oprettet forvaltningsdomstole.

§64

Dommerne har i deres kald alene at rette sig efter loven. De kan ikke afsættes uden ved dom, ej heller forflyttes mod deres ønske uden for de tilfælde, hvor en omordning af domstolene finder sted. Dog kan den dommer, der har fyldt sit 65. år, afskediges, men uden tab af indtægter indtil det tidspunkt, til hvilket han skulle være afskediget på grund af alder.

KOMMENTAR - Dommerne skal kun rette sig efter det, der står i lovene. Regeringen

eller Folketinget kan ikke bestemme, hvordan en dommer skal dømme. Og dommerne må ikke lade sig påvirke af andre, hverken private, kolleger, foreninger, medierne el. lign.. Regeringen kan heller ikke afsætte en dommer. Det kan kun en anden dommer.

Hvis regeringen bare kunne afskedige en dommer, ville domstolene ikke være uafhængige. For så kunne man presse dommeren i en bestemt sag ved at true ham med firing. Af samme grund kan dommere heller ikke flyttes til andet arbejde, medmindre de selv ønsker det. Men man må godt ved lov oprette nye domstole eller lægge flere domstole sammen. Hvis det sker, kan dommeren ikke nægte at lade sig forflytte eller afskedige. Dommere kan afskediges, når de fylder 65 år. Men de skal alligevel have fuld løn, indtil de bliver 70 år. Først da skal en dommer gå af på grund af alder. Herefter kan han eller hun få tjenestemandspension.

§65

Stk. 1. I retsplejen gennemføres offentlighed og mundtlighed i videst muligt omfang.

Stk. 2. I strafferetsplejen skal lægmænd medvirke. Det fastsættes ved lov, i hvilke sager og under hvilke former denne medvirken skal finde sted, herunder i hvilke sager nævninger skal medvirke.

KOMMENTAR - Stk. 1. Så vidt det er muligt, skal retssager være åbne for offentligheden. Folk skal kunne overvære retssagerne, og pressen skal kunne

§66

Folkekirken forfatning ordnes ved lov.

KOMMENTAR- Denne bestemmelse stammer tilbage fra den første grundlov i 1849, men er aldrig blevet ført ud i livet. Tanken var, at folkekirken skulle have en mere selvstændig rolle i forhold til staten. Men man er aldrig blevet enige om en egentlig kirkeforfatning. I stedet er der vedtaget love, der giver folkekirken medlemmer indflydelse på kirkens styre, især på lokalt plan gennem menighedsråd. Der er også lovgivning om, hvordan præster ansættes, hvordan biskopper vælges, om brugen af kirkerne og om folkekirken økonomi. Men mange spørgsmål om kirken afgøres af kirkeministeren.

§67

Borgerne har ret til at forene sig i samfund for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning, dog at intet læres eller foretages, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden.

KOMMENTAR- Folk har ikke nogen pligt til at være medlem af folkekirken. De må dyrke deres gud, som de vil. Vi har religionsfrihed. Folk har også ret til f.eks. at holde gudstjeneste eller at bede, som de vil. Men de skal overholde de regler, som i øvrigt gælder i samfundet. F.eks. kan man ikke bare bygge en kirke eller en moské. Lige som alle andre byggerier kræver det først godkendelse af kommunen. Og hvis man f.eks. vil gå i et optog gennem byen, skal man give besked om det til politiet. Man skal

også respektere de regler, der gælder forskellige steder.

F.eks. blev en mand bortvist fra et AMU-center, fordi han lagde sig på knæ på gulvet i skolens kantine og bad. Skolen forbød ham at udføre sin bøn på fællesarealerne. I stedet måtte han bruge klasselokaler, værksteder og lign.. Da han alligevel igen bad på skolens fællesarealer, blev han bortvist. Sagen har været behandlet i både landsretten og Højesteret. Og begge instanser har givet skolen ret. Bortvisningen var ikke et udtryk for forskelsbehandling på grund af mandens religion.

Religionsfriheden gælder ikke kun for danskere. Den gælder for alle, der opholder sig inden for rigets grænser, også folk som kun er i landet i en periode.

§68

Ingen er pligtig at yde personlige bidrag til nogen anden gudsdyrkelse end den, som er hans egen.

KOMMENTAR- Som nævnt i § 67 har man ikke pligt til at være medlem af folkekirken. Folkekirken økonomi er skruet sådan sammen, at alle medlemmer betaler en såkaldt kirkeskat. Den dækker de udgifter, kirken har til at holde gudstjenester og andre kirkelige handlinger. Man er fri for at betale kirkeskat, hvis man ikke er medlem af folkekirken. Men staten har ifølge § 4 pligt til at understøtte den danske folkekirke. Det betyder bl.a., at staten betaler en del af folkekirken udgifter. Det sker gennem de skatter og afgifter, som staten i øvrigt får ind. På den måde betaler alle til

folkekirken, uanset hvilken tro de har. Det er ikke i strid med grundlovens § 68. Den beskytter kun mod personlige bidrag. Og de almindelige skatter og afgifter, som folk betaler, regnes ikke for personlige i denne forbindelse.

§69

De fra folkekirken afvigende trossamfunds forhold ordnes nærmere ved lov.

KOMMENTAR- Folketinget kan vedtage en lov for andre trossamfund. Det vil sige de trossamfund, som står uden for folkekirken. Men det er endnu ikke sket. I stedet har man gennemført en række regler. F.eks. må præster fra visse andre trossamfund gerne udføre kirkelige handlinger som f.eks. vielser. Vielserne har samme gyldighed, som hvis en præst fra folkekirken havde udført dem. Betingelsen er dog, at staten har givet tilladelse til, at trossamfundets præster kan foretage vielser.

§70

Ingen kan på grund af sin trosbekendelse eller afstamning berøves adgang til den fulde nydelse af borgerlige og politiske rettigheder eller unddrage sig opfyldelsen af nogen almindelig borgerpligt.

KOMMENTAR- Denne paragraf er religionsfrihedens hovedbestemmelse. Den slår fast, at ingen må forskelsbehandles på grund af sin religion eller race. Alle har uanset race eller tro de samme politiske og borgerlige rettigheder. Staten kan f.eks. ikke forbyde jøder eller muslimer at blive lærere eller embedsmænd.

Staten kan heller ikke forbyde dem f.eks. at stemme eller stille op for et politisk parti. Til gengæld har alle borgere også de samme pligter over for samfundet. Man kan f.eks. ikke slippe for at betale skat eller aftjene værnepligt, fordi man har en anden tro.

**Ingen kan på grund af sin tros-
bekendelse eller afstamning berøves
adgang til den fulde nydelse af
borgerlige og politiske rettigheder eller
unddrage sig opfyldelsen af nogen
almindelig borgerpligt.**

KAPITEL 8

handler om borgernes rettigheder, friheder og pligter. Vi har bl.a. personlig frihed, ytringsfrihed, forsamlingsfrihed og foreningsfrihed. Den private ejendomsret må ikke krænkes. Alle har ret til gratis undervisning i folkeskolen, mænd har værnepligt, og Danmark har kommunalt selvstyre.

§ 71

Stk. 1. Den personlige frihed er ukrænkelig. Ingen dansk borger kan på grund af sin politiske eller religiøse overbevisning eller sin afstamning underkastes nogen form for frihedsberøvelse.

Stk. 2. Frihedsberøvelse kan kun finde sted med hjemmel i loven.

Stk. 3. Enhver, der anholdes, skal inden 24 timer stilles for en dommer. Hvis den anholdte ikke straks kan sættes på fri fod, skal dommeren ved en af grunde ledsaget af kendelse, der afsiges snarest muligt og senest inden tre dage, afgøre, om han skal fængsles, og, hvis han kan løslades mod sikkerhed, bestemme dennes art og størrelse. Denne bestemmelse kan for Grønlands vedkommende fraviges ved lov, for så vidt dette efter de stedlige forhold må anses for påkrævet.

Stk. 4. Den kendelse, som dommeren afsiger, kan af vedkommende straks særskilt indbringes for højere ret.

Stk. 5. Ingen kan underkastes vare-tægtsfængsel for en forseelse, som kun kan medføre straf af bøde eller hæfte.

Stk. 6. Uden for strafferetsplejen skal lovligheden af en frihedsberøvelse, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, og som ikke har hjemmel i lovgivningen om udlændinge, på begæring af den, der er berøvet sin frihed, eller den, der handler på hans vegne, forelægges de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed til prøvelse. Nærmere regler herom fastsættes ved lov.

Stk. 7. Behandlingen af de i stk. 6 nævnte personer tildrages et af Folketinget valgt tilsyn, hvortil de

pågældende skal have adgang til at rette henvendelse.

KOMMENTAR – Stk. 1. Folketinget bestemmer ved lov, hvad der skal være strafbart. Men grundloven har fastsat nogle rammer for, hvad der ikke kan straffes. Her slås fast, at folk ikke må anholdes, sættes i fængsel eller indespærres på anden måde på grund af deres politiske holdninger, deres tro eller deres afstamning. Bestemmelsen gælder kun danske statsborgere. Resten af § 71 gælder for alle, der opholder sig i Danmark. Stk. 1 er ligesom stk. 2, 6 og 7 sat ind i § 71, da grundloven blev revideret i 1953. Det var efter anden verdenskrig. Og bestemmelsen er stærkt inspireret af, hvad der skete under den tyske besættelse af Danmark i årene 1940-45. Her fængslede det danske politi landets kommunister – også de, der sad i Folketinget. Og tyskerne forfulgte også jøder i Danmark, så mange af den grund måtte flygte til Sverige.

Stk. 2. Politiet kan ikke bare anholde folk. Der skal være en mistanke om, at de har gjort noget, som er i strid med loven. Betingelserne står i retsplejeloven. Frihedsberøvelse ved f.eks. tvangsindlæggelse på et psykiatrisk hospital er også reguleret ved lov.

Stk. 3. Hvis man bliver anholdt af politiet, skal man stilles for en dommer, inden der er gået 24 timer. Det kaldes for et grundlovsforhør. Dommeren har lov til at udskyde spørgsmålet om fængsling i tre dage. Man kalder det at opretholde fængslingen. Det sker som regel for at give politiet tid til at samle

flere beviser, der kan underbygge sagen. Men dommeren må ikke opretholde fængslingen, hvis det er helt tydeligt, at der ikke er nogen sag.

Ved grundlovsforhøret kan politiet bede om, at den anholdte fortsat skal være i fængsel. Politiet skal komme med en grund. Det kan f.eks. være af hensyn til politiets efterforskning. Den kan blive vanskelig, hvis den mistænkte er fri og kan skjule spor eller tale med vidner.

Hvis dommeren er enig med politiet, kan han eller hun bestemme, at den anholdte skal fængsles i en periode. Det kaldes varetægtsfængsling. Dommeren har pligt til at begrunde, hvorfor den mistænkte anbringes i varetægtsfængsel.

Grundloven lægger op til, at der kan indføres særlige regler i Grønland. Det skal ske ved en lov.

Stk. 4. Dommerens beslutning kaldes en kendelse. Hvis den anholdte er utilfreds med en kendelse fra byretten, kan han eller hun klage til landsretten. Landsrettens afgørelse skal følges. Men der kan gå et stykke tid, inden landsretten behandler sagen. Og man undgår ikke at blive varetægtsfængslet i den periode.

Stk. 5. Man kan kun blive varetægtsfængslet, hvis dommeren mener, at der er tale om en forbrydelse, der straffes med fængsel. Hvis sagen handler om en forseelse, der 'kun' giver bødestraf, kan man ikke blive varetægtsfængslet.

Stk. 6. Når man fængsles, bliver man berøvet sin frihed. Men det er ikke den eneste måde at blive berøvet sin frihed på.

Hvis man f.eks. i en periode er så syg, at man er til fare for sig selv eller sine omgivelser, kan man blive tvunget til at opholde sig på et psykiatrisk hospital. Man bliver i så fald tvangsindlagt, og det har ikke noget med straf eller straffeloven at gøre. En sådan frihedsberøvelse kan indbringes for domstolene. Det behøver ikke at være patienten selv, der klager. F.eks. kan et familiemedlem eller en ven, der handler på patientens vegne, rejse sagen.

Stk. 6 omfatter ikke den frihedsberøvelse, som sker efter lovgivningen om udlændinge. Efter udlændingeloven kan frihedsberøvelse f.eks. ske, hvis man skal afgøre, om en udlænding skal udvises. En sådan frihedsberøvelse kan altid indbringes for domstolene. Det sikrer udlændingeloven – ikke grundloven.

Stk. 7. Folketinget skal vælge et tilsyn, der skal holde øje med behandlingen af de mennesker, der er omtalt i stk. 6. Tilsynet består af ni medlemmer og vælges i begyndelsen af hver folketingssamling. Man kan klage over behandlingen til dette tilsyn eller til ombudsmanden.

§ 72

Boligen er ukrænkelig. Husundersøgelse, beslaglæggelse og undersøgelse af breve og andre papirer samt brud på post-, telegraf- og telefonhemmeligheden må, hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse, alene ske efter en retskendelse.

KOMMENTAR – Denne paragraf værn timer om privatlivets fred. Den sætter grænserne for, hvilke indgreb offentlige myndigheder

kan tillade sig i folks privatliv. Først og fremmest er folks boliger beskyttet. Det samme er private lokaler og bygninger, hvor ikke alle og enhver har adgang. Beskyttelsen betyder, at politiet ikke bare kan bryde ind i private hjem og undersøge dem. Det kræver, at en dommer først siger ja. Politiet skal have en såkaldt retskendelse. Det gælder også, hvis de f.eks. ønsker at åbne folks breve eller aflytte deres telefoner. Der er dog visse undtagelser. Der er ikke altid tid til at skaffe en retskendelse. Hvis politiet f.eks. jager en forbryder, der gemmer sig i et hus, har politiet lov til at skaffe sig adgang til huset med magt, hvis der er fare for, at forbryderen ellers undslipper. Bagefter skal en dommer godkende denne handling.

I visse tilfælde kan andre myndigheder end politiet, f.eks. skattemyndighederne, undersøge folks private regnskaber uden først at få tilladelse af en dommer.

§ 73

Stk. 1. Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.

Stk. 2. Når et lovforslag vedrørende ekspropriation af ejendom er vedtaget, kan en tredjedel af Folketingets medlemmer inden for en frist af tre søgndage fra forslagens endelige vedtagelse kræve, at det først indstilles til kongelig stadfæstelse, når nyvalg til Folketinget har fundet sted, og forslaget på ny er vedtaget af det derefter sammentrædende Folketing.

Stk. 3. Ethvert spørgsmål om ekspropriationsaktens lovlighed og erstatningens størrelse kan indbringes for domstolene. Prøvelsen af erstatningens størrelse kan ved lov henlægges til domstole oprettet i dette øjemed.

KOMMENTAR – Stk. 1. Denne paragraf beskytter folks ejendom. Beskyttelsen omfatter alle ejere – danskere såvel som udlændinge, selskaber såvel som privatpersoner. Ordet ejendom skal forstås i meget bred forstand. Grundloven beskytter de rettigheder, som er grundlaget for folks økonomiske eksistens. F.eks. beskytter § 73 et krav på løn og pension, man selv har sparet op. Man har retten til de ting, man har købt og ejer. Det gælder også, hvis man f.eks. har købt et hus eller et stykke jord.

Men det kan ske, at stat eller kommune har brug for folks ejendom. Hvis der f.eks. skal anlægges en offentlig vej, bliver projektet ikke standset, fordi en grundejer ikke vil sælge sin jord. I sådan en situation kan stat og kommune overtage folks ejendom og give erstatning i stedet. Man kalder det at ekspropriere folks ejendom. Det kan imidlertid ikke ske uden videre. Projektet skal komme samfundet til gode. Der skal vedtages en lov, som giver tilladelse til ekspropriationen. Og der skal gives fuld erstatning for den ejendom, stat eller kommune overtager.

Stk. 2. Det kan være svært at komme igennem med en lov om ekspropriation. Hvis en tredjedel, dvs. 60 medlemmer af Folketinget, er imod en lov om ekspropriation, kan de kræve,

at den skal udskydes til efter næste folketingsvalg. Og så skal det nye Folketing stemme om loven. Dette krav fra mindretallet skal komme, inden der er gået tre hverdage. Tidsfristen regnes fra den dag, loven er blevet vedtaget.

Stk. 3. Bestemmelsen om, at ekspropriation kun kan finde sted mod fuldstændig erstatning, er det vigtigste element i grundlovens beskyttelse af ejendomsretten. Men det er ikke altid let at afgøre, hvad der er fuldstændig erstatning. Derfor giver stk. 3 mulighed for, at man kan gå til domstolene for at få prøvet sin sag. Domstolene kan både tage stilling til, om ekspropriationen er lovlig, og om erstatningen f.eks. er stor nok. **Hvis Folketinget ønsker det, kan man oprette en særlig domstol til at tage sig af den slags sager. Det er nu ikke sket.**

§74

Alle indskrænkninger i den fri og lige adgang til erhverv, som ikke er begrundede i det almene vel, skal hæves ved lov.

KOMMENTAR - Denne bestemmelse stammer fra 1849, da den første grundlov blev udformet. Dengang bestemte de forskellige erhverv selv, hvor mange konkurrenter der skulle være. Tømrerlavet – sammenslutningen af tømrere – bestemte antallet af tømrere, bagerlavet bestemte antallet af bagere osv. På den måde kunne håndværkerne bl.a. holde fast i et bestemt prisniveau for deres arbejde. Denne magt var mange mennesker utilfredse med. Derfor indførte man såkaldt næringsfrihed med grundloven. Der er dog stadig visse

begrænsninger i friheden til at udføre et erhverv.

Men det er ikke længere de enkelte brancher, der sætter grænserne. Det er Folketinget og kommunerne.

Visse erhverv bliver dog stadig stærkt reguleret. Det gælder f.eks. taxakørsel og busdrift. Man kan ikke bare sætte sig ind i en bil og kalde sig taxavognmand. Det kræver en særlig tilladelse fra kommunen. Og der gives kun et begrænset antal taxabevillinger.

§75

Stk. 1. Til fremme af almenvellet bør det tilstræbes, at enhver arbejdsduelig borger har mulighed for arbejde på vilkår, der betrygger hans tilværelse.

Stk. 2. Den, der ikke selv kan ernære sig eller sine, og hvis forsørgelse ikke påhviler nogen anden, er berettiget til hjælp af det offentlige, dog mod at underkaste sig de forpligtelser, som loven herom påbyder.

KOMMENTAR - Stk. 1. Grundloven fastslår, at enhver borger, der kan arbejde, skal have mulighed for det på rimelige vilkår. Hvis det altså kan lade sig gøre. Den sidste sætning er vigtig. Den betyder nemlig, at en arbejdsløs ikke kan kræve at få et arbejde med henvisning til grundloven. Stk. 1 er ikke en bestemmelse, der i sig selv giver borgerne rettigheder. Den har ingen direkte virkning. Man kan sammenligne den med en politisk formålsbestemmelse, der fortæller, hvad Folketinget skal arbejde hen imod.

Stk. 2. Denne del af § 75 har større praktisk betydning end stk. 1. Den siger

KAPITEL 10 handler om, hvordan man ændrer grundloven. Grundloven skaber rammerne for demokratiet, borgernes rettigheder og måden, magten forvaltes på. Derfor er det den lov, der er sværest at ændre.

§88

Vedtager Folketinget et forslag til en ny grundlovsbestemmelse, og regeringen vil fremme sagen, udskrives nyvalg til Folketinget. Vedtages forslaget i uændret skikkelse af det efter valget følgende Folketing, bliver det inden et halvt år efter den endelige vedtagelse at forelægge folketingsvælgerne til godkendelse eller forkastelse ved direkte afstemning. De nærmere regler for denne afstemning fastsættes ved lov. Har et flertal af de i afstemningen deltagende og mindst 40 procent af samtlige stemmeberettigede afgivet deres stemme for Folketingets beslutning, og stadfæstes denne af kongen, er den grundlov.

KOMMENTAR - Her står reglerne for, hvordan man ændrer grundloven. Grundloven er den lov, som det er sværest at ændre. Der er en omfattende procedure, som skal overholdes. Først skal Folketinget vedtage grundlovsændringen. Dernæst kan regeringen udskrive valg, hvis den vil fremme sagen.

Efter valget skal Folketinget igen vedtage grundlovsændringen. Og forslaget skal formuleres præcis ligesom før.

Endelig skal grundlovsændringen sendes ud til folkeafstemning. Her gælder nogle ganske særlige regler, som betyder, at det kan være svært i praksis at komme igennem med en ændring. Det er nemlig ikke nok, at der er et flertal for grundlovsændringen. Flertallet skal udgøre mindst 40 procent af alle de borgere, som er berettigede til at stemme. Det betyder faktisk, at alle stemmeberettigede tæller med, også selv om de ikke stemmer eller stemmer blankt.

Hvis mange bliver hjemme på sofaen i stedet for at stemme, kan det blive svært at få vedtaget en grundlovsændring. Folkeafstemningen skal finde sted senest et halvt år efter, at grundlovsforslaget er blevet vedtaget af Folketinget. Hvis et flertal og mindst 40 procent af de stemmeberettigede stemmer for grundlovsændringen, gælder den, når dronningen har skrevet under.

KAPITEL 11 handler om, hvornår grundloven træder i kraft. Alle love har en sådan bestemmelse i slutningen af teksten, så man ikke blot kan se, hvad der er lovligt, og hvad der ikke er, men også, hvornår reglerne gælder fra.

§89

Denne grundlov træder i kraft straks. Dog vedbliver den i henhold til Danmarks Riges Grundlov af 5. juni 1915 med ændringer af 10. september 1920 senest valgte Rigsdag at bestå, indtil nyvalg har fundet sted i overensstemmelse med reglerne i kapitel IV. Indtil nyvalg har fundet sted, forbliver de i Danmarks Riges Grundlov af 5. juni 1915 med ændringer af 10. september 1920 for Rigsdagen fastsatte bestemmelser i kraft.

KOMMENTAR – Grundloven trådte i kraft den 5. juni 1953, samme dag som den blev offentliggjort i Lovtidende. Men den gamle Rigsdag med 76 medlemmer af et Landsting og 151 medlemmer af et Folketing fortsatte nogle få måneder endnu.

Den 22. september 1953 blev der så holdt valg til Folketinget i overensstemmelse med den nye grundlov. Her blev Rigsdagen afløst af et Folketing med 179 medlemmer, og Landstinget blev afskaffet.

A

Adel § 83
 Administrativ frihedsberøvelse § 71, stk. 6 og 7
 Afstamning §§ 70 og 71, stk. 1
 Almenvellet §§ 73, 74 og 75
 Amnesti § 24
 Angreb, forsvar mod væbnet § 19, stk. 2
 Anholdelse § 71, stk. 3 og 4
 Ansvarsfrihed for kongen § 13
 for ytringer i Folketinget § 57
 Arbejde, ret til § 75, stk. 1
 Arveret og arvefølge, kongemagtens §§ 2 og 9

B

Benådning § 24
 Beslutninger af Folketinget §§ 21 og 41, stk. 1
 Bevillinger og undtagelser fra lovene § 25
 Bevillingslov, midlertidig §§ 45, stk. 2, 46 og 47
 Bistandshjælp, valgret § 29, stk. 1
 Boligens ukrænkelighed § 72
 Brevhemmeligheden § 72

C

Censur, forbud mod § 77

D

Demonstration §§ 79 og 80
 Dommeres uafhængighed § 64
 Dømmende magt §§ 3, 61 og 63

E

Ejendomsretten § 73
 Ekspropriation § 73
 Erhvervsfrihed § 74
 Evangelisk-lutherske kirke §§ 4 og 6

F

Fideikommiser § 84
 Finanslov §§ 45 og 46
 Finansår §§ 45 og 47
 Folkeafstemning § 42

- lovforslag undtaget fra § 42, stk. 6
- om grundlovsforslag § 88
- om lovforslag §§ 20, stk. 2, 29 og 42
- om suverænitæt § 20, stk. 2
- om valgretsaldere § 29, stk. 2
- Folkekirken §§ 4, 6 og 66
 - andre trossamfund § 69
- Folkeskolen § 76
- Folketinget, åbning §§ 35, 36, 37 og 38
 - antal medlemmer § 28
 - beslutningsdygtighed § 50
 - dagsorden § 39
 - forespørgsler § 53
 - formand §§ 35, stk. 2, og 39
 - forretningsorden §§ 48 og 49
 - Færøernes repræsentation §§ 28 og 32, stk. 5
 - Grønlands repræsentation §§ 28, 31, stk. 5, og 32, stk. 5
 - indkaldelse til møde §§ 35, 36, 37, 38 og 39
 - medlemmernes immunitet § 57
 - mistillidsvotum til ministre § 15
 - mødested § 37
 - nyvalg § 32, stk. 2, jf. § 88
 - næstformænd § 35, stk. 2
 - offentligt eller lukket møde § 49
 - omvalg § 31, stk. 4
 - ukrænkelighed § 34
 - valg af medlemmer §§ 29 og 31, stk. 1
 - valg og valgbarhed §§ 30, stk. 1, 32, stk. 6, og 33
 - valgloven §§ 31, stk. 2-5, og 58
 - valgret § 29
- Folketingets medlemmer, ytringer i Tinget § 57
 - mandatets bortfald §§ 32, stk. 6, og 33
 - prøvelse af valg §§ 33 og 35, stk. 2
 - stedfortrædere § 31, stk. 4
 - tiltale eller fængsling af § 57
 - ubundet af forskrifter § 56
 - vederlag § 58
- Folketingets ombudsmand § 55
- Folketingsmandater, bortfald §§ 32, stk. 4-6, og 33
- Folketingsåret §§ 36 og 41, stk. 4

Foreløbige love § 23
 Foreningsfrihed § 78
 Forespørgsler i Folketinget § 53
 Forholdstalsvalgmåden §§ 31, stk. 2, og 52
 Forsamlingsfrihed § 79
 Forsvar, rigets § 19, stk. 2
 Forsvarsmagten, indskrænkninger i frihedsrettigheder § 85
 Forsørgelse, offentlig § 75, stk. 2
 Forvaltning, statens § 55
 Forvaltningen, adskillelse af retsplejen fra § 62
 Forvaltningsdomstole § 63, stk. 2
 Frihedsberøvelse §§ 71 og 85
 Fængsling § 71, stk. 3-5
 — af folketingsmedlemmer § 57
 Færøerne, folketingsmandater § 32, stk. 5
 — valgretsalder § 86

G

Grundloven, forsikring §§ 8, 27, stk. 1, og 32, stk. 7
 Grundlovsforhør § 71, stk. 3
 Grundlovsændringer § 88
 Grønland, folketingsmandater §§ 32, stk. 5, og 32, stk. 5
 — valgretsalder § 86

H

Henvendelser til Folketinget § 54
 Husundersøgelse § 72
 Højforræderi § 34

I

Immunitet, folketingsmedlemmers parlamentariske § 57
 Indfødsret, tjenestemænd § 27, stk. 1
 — erhvervelse § 44, stk. 1
 — valgret betinget af § 29, stk. 1
 Islandske statsborgere, rettigheder § 87

K

Kommissioner, parlamentariske § 51
 — valg af medlemmer § 52
 Kommunale råd, valgretsalderen § 86

Kommunernes selvstyre § 82

Konge, valg af § 9

Kongehuset, årløse § 11

Kongen, ansvarsfrihed for § 73

- amnesti § 24
- benådning § 24
- benådning af ministre § 24
- forsikring om at holde grundloven § 8
- fraværelse §§ 8 og 9
- fredhellig § 13
- mellemfolkelige anliggender § 19, stk. 1
- militære magtmidler § 19, stk. 2
- myndighedsalder § 7
- regent i andre lande § 5
- regeringstilrædelse § 8
- skal tilhøre folkekirken § 6
- statens ydelse til § 10
- sygdom § 9
- umyndig § 9

Kontrasignatur, ministres § 14

Kundgørelse af love § 22

Kere af beslutning om fængsling § 71, stk. 4

L

Len, forbud § 84

Love, foreløbige § 23

- kundgørelse § 22
- stadfæstelse §§ 22 og 42, stk. 2 og 7

Love og beslutninger, fremsættelse af forslag §§ 21 og 41, stk. 1

Lovforslag, behandling og vedtagelse §§ 41, stk. 2, og 42, stk. 1, 2, 5 og 7

- bortfald §§ 41, stk. 4, og 42, stk. 3, 5 og 7
- tidsfrist for stadfæstelse § 22
- udsættelse af 3. behandling § 41, stk. 3

Lovgivende magt § 3

Lovskraft § 22

Lægsmænd, medvirken i strafferetsplejen § 65, stk. 2

M

Mandater, bortfald § 32, stk. 2 og 6

- prøvelse § 36, stk. 2

Mandatfordeling, den stedlige § 31, stk. 2
 Mandskab, udskrivning § 43
 Mellemfolkelige anliggender, kongens og Folketingets myndighed § 19
 Mellemfolkelige myndigheder, suverænitetsafgivelse § 20
 Mellemfolkelige overenskomster § 19, stk. 1
 Menighedsråd, valgretsalder § 86
 Meningsfrihed, folketingsmedlemmernes § 56
 Midlertidig bevillingslov §§ 45, stk. 2, og 46
 Militære love, frihedsrettigheder begrænset ved § 85
 Militære magtmidler mod fremmed stat § 29, stk. 2
 — mod opløb § 80
 Mindretal, politiske §§ 20, stk. 2, 41, stk. 3, 42, stk. 1, og § 73, stk. 2
 Mindretal, religiøse §§ 68, 69 og 70
 Ministrenes antal og forretningsområde § 14
 Ministerium, et fungerende § 15, stk. 2
 Ministerråd § 28
 Ministre, afskedigelse §§ 14 og 15
 — ansvarlighed §§ 13, 14 og 16
 — benådning § 24
 — deltagelse i Folketingets forhandlinger § 40
 — forretningsområde § 14
 — fungerende § 25, stk. 2
 — følgerne af et mistillidsvotum § 25
 — medunderskrift § 24
 — tiltale for deres embedsførelse § 16, jf. §§ 59 og 60
 — udnævnelse §§ 14, 15 og 32, stk. 2
 Mistillidsvotum § 15
 Mundtlighed i retsplejen § 65, stk. 1
 Mønt, kongens ret til at lade slå § 26

N

Nyvalg, bortfald af lovforslag og beslutningsforslag § 42, stk. 4
 Nævninge, medvirken i strafferetsplejen § 65, stk. 2

O

Offentlighed i retsplejen § 65, stk. 1
 Offentlig hjælp § 75, stk. 2
 Ombudsmand, Folketingets § 55
 Opløb, væbnet indskriden § 80

P

Parlamentariske kommissioner § 51, jf. § 52
Parlamentarisme § 15
Politiet §§ 79 og 80
Politiske foreninger, opløsning af § 78, stk. 4
Politisk overbevisning § 71
Posthemmeligheden § 72
Provisoriske love § 23
Prøvelse af mandater § 35, stk. 2

R

Rang, afskaffelse af forret § 83
Regeringens førelse §§ 9 og 13
Regeringsformen § 2
Religionsfrihed §§ 67, 68, 70 og 71
Retskendelse § 72
Retsplejen §§ 61, 62, 63, 64 og 65
— adskillelse fra forvaltningen § 62
— offentlighed og mundtlighed § 65, stk. 1
Rigets område, forøgelse eller formindskelse § 19, stk. 1
Rigsarkivet § 8
Rigsretten §§ 16, 24, 59 og 60

S

Skatter alene ved lov § 43
— opkrævning § 46, stk. 1
Skolefrihed § 76
Skrivefrihed § 77
Stadfæstelse af love § 22, jf. §§ 42, stk. 2 og 7, og 73, stk. 2
— af valglove § 29, stk. 2
Stamhuse, forbud § 84
Statens ydelse til kongen § 20
Statslån § 43
Statsministeren, redegørelse ved Folketingets åbning § 38
— udnævnelse og afskedigelse § 14
Statsregnskabet § 47
Statsrevisorer § 47, stk. 2, jf. § 52
Statsrådet §§ 8, 17 og 18
— regeringens førelse § 8
Straf, valgretsfortabelse § 29, stk. 1
Strafferetsplejen, lægmænd § 65, stk. 2

- frihedsberøvelse inden for § 71, stk. 3-5
- frihedsberøvelse uden for § 71, stk. 6 og 7

Suverænitetsafgivelse § 20

Særdomstole, forbud § 61

T

Talefrihed § 77

Telefonhemmeligheden § 72

Telegraphhemmeligheden § 72

Tillægsbevillingslov § 46, stk. 2

Tilsyn med behandlingen af personer under frihedsberøvelse § 71, stk. 7

Titel, afskaffelse af forret § 83

Tjenestemænd, afskedigelse, forflyttelse og pensionering § 27, stk. 2 og 3, jf. § 64

- ansættelse § 27, stk. 1
- forsikring om at holde grundloven § 27, stk. 1
- valgbarhed § 30, stk. 2

Tronfølgen §§ 2 og 9

Tronfølgeren, forsikring om at holde grundloven § 8

- myndighedsalder § 7
- sæde i statsrådet § 17, stk. 1

Trosbekendelse, rettigheder og pligter uafhængige af § 70

Trosfrihed §§ 67, 68, 70

Trossamfund, afvigende § 69

Trykkefrihed § 77

U

Udenrigspolitiske anliggender §§ 19 og 20

Udenrigspolitiske nævn, Folketingets § 19, stk. 3

Udlændinge, indfødsret § 44, stk. 1

- fast ejendom § 44, stk. 2

Udskrivning af mandskab § 43

Udsættelse af lovforslags 3. behandling § 41, stk. 3

- af stadfæstelse §§ 42, stk. 2, og 73, stk. 2

Udøvende magt § 3

Umyndighed, kongens § 7

Undersøgelse af breve og papirer § 72

Undervisning, ret og pligt § 76

V

Valgbarhed til Folketinget §§ 30, 32, stk. 6, og 33

Valgloven §§ 31, stk. 2-4, og 32, stk. 1-5

— Færøerne § 32, stk. 5

— Grønland § 71, stk. 5

Valgmåden § 31, stk. 1-5

Valgperiode, Folketingets § 32, stk. 1 og 3-5

Valgret, betingelser § 29

Valgretsaldere §§ 29 og 86

— folkeafstemning § 29, stk. 2

Valgretsfortabelse § 29, stk. 1

Valg til Folketinget, udskrivning § 32, stk. 2 og 3

Varetægtsfængsling § 71, stk. 3-5

Vælgerne, medlemmerne ikke bundet af § 56

Værnepligt §§ 43 og 81

Y

Ytringsfrihed § 77

— folketingsmedlemmernes § 57

Ø

Øvrighedsmyndighedens grænser, domstolenes påkendelse af spørgsmål om § 63

Å

Åbningsdebat § 38, stk. 1 og 2

Åbningsmøde, folketingsårets §§ 35, 36 og 37

Årpenge, det kongelige hus § 11

—— Hvis du vil vide mere

Her er en oversigt over internetadresser på institutioner og organisationer med relation til grundloven.

www.kongehuset.dk

På kongehusets hjemmeside finder du aktuelle nyheder og oplysninger om kongefamilien, slottene, kongeskibet og monarkiet. Du kan også finde aktuelle oplysninger om kongehusets økonomiske forhold og organisation.

www.stm.dk

På Statsministeriets hjemmeside finder du bl.a. oplysninger om regeringen, regeringsgrundlaget og en oversigt med links til samtlige ministerier og ministre.

www.domstol.dk

På Danmarks domstoles hjemmeside finder du oplysninger om det danske retssystem og gode råd, hvis du som part eller vidne skal i forbindelse med landets domstole.

www.ombudsmanden.dk

På Folketingets Ombudsmands hjemmeside finder du oplysninger om ombudsmandens aktiviteter, særlige afgørelser og udtalelser. Det er også her, du finder Børnekontoret, der bl.a. tager imod klager og spørgsmål om og fra børn.

www.kl.dk

På Kommunernes Landsforenings hjemmeside finder du oplysninger om landets 98 kommuner og kommunalpolitik. Det er også her, du finder links til alle Danmarks kommuner.

www.regioner.dk

På Danske Regioners hjemmeside finder du oplysninger om og links til Danmarks fem regioner.

www.folketinget.dk

På Folketingets hjemmeside finder du oplysninger om det danske demokrati, alle lov- og beslutningsforslag, betænkninger m.m. og debatter samt om Folketingets medlemmer. Her kan du også se direkte tv fra Folketingssalen og en række åbne møder.

www.folketingstidende.dk

På Folketingstidendes hjemmeside kan du læse referatet af møderne i Folketingssalen og se alle lov- og beslutningsforslag, udvalgsbetænkninger, vedtagelser m.v.

www.retsinformation.dk

På Retsinformations hjemmeside, som er statens elektroniske juridiske informationssystem, finder du alle gældende love, bekendtgørelser m.v.

www.lovtidende.dk

På Lovtidendes hjemmeside kan du bl.a. følge med i, hvilke love Folketinget har vedtaget.

www.folkekirken.dk

På folkekirkens hjemmeside finder du oplysninger om den danske folkekirke. Du kan også se en oversigt over præster og kirker.

www.eu.dk

På Folketingets EU-Oplysnings hjemmeside finder du information om EU's institutioner, funktioner og dokumenter m.m.

www.tinganes.fo

På det færøske hjemmestyres hjemmeside kan du læse om hjemmestyret, valg og lovgivning på Færøerne (på færøsk og engelsk).

www.nanoq.gl

På det grønlandske selvstyres hjemmeside kan du læse om selvstyre, valg og lovgivning på Grønland (på grønlandsk, dansk og engelsk).

Min grundlov

Grundloven med forklaringer, 14. udgave, 1. oplag

Folketinget, februar 2017

Tekst: Journalist Susannah Pedersen

Juridisk konsulent: Højesteretsdommer, professor,
dr. jur. Jens Peter Christensen

Redaktion: Folketingets Kommunikationsenhed

Grafisk design: Hello Monday

Tryk: Bording A/S

Bestilling: ft.dk

ISBN: 87-7982-172-3

